

Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van nr. WJZ/1091575(8144), houdende vaststelling van beleidsregels en een subsidieplafond inzake een subsidie ten behoeve van de instandhouding van woonhuis-rijksmonumenten (Besluit vaststelling beleidsregels instandhoudingssubsidie woonhuis-rijksmonumenten)

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gelet op artikel 7.1 juncto artikel 7.7, tweede lid, van de Erfgoedwet en de artikelen 1.3 en 2.1 van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS;

Besluit:

Artikel 1. Vaststellen beleidskader

Het Beleidskader instandhoudingssubsidie woonhuis-rijksmonumenten wordt vastgesteld overeenkomstig de bijlage bij dit besluit.

Artikel 2. Subsidieplafond

1. Voor subsidieverstrekking op grond van dit besluit is een bedrag van ten hoogste € 40 miljoen per jaar beschikbaar.

2. Indien in enig jaar het bedrag, bedoeld in het eerste lid, niet geheel wordt verstrekt, wordt het resterende bedrag toegevoegd aan het bedrag dat voor het daaropvolgende jaar voor subsidieverstrekking beschikbaar is.

Artikel 3. Inwerkingtreding en vervaldatum

1. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 2019.

2. Dit besluit vervalt met ingang van 1 januari 2024.

Artikel 4. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit vaststelling beleidsregels instandhoudingssubsidie woonhuis-rijksmonumenten.

Dit besluit zal met de bijlage in de Staatscourant worden geplaatst.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven

Beleidskader instandhoudingssubsidie woonhuis-rijksmonumenten

Deze bijlage behoort bij het Besluit vaststelling beleidsregels instandhoudingssubsidie woonhuis-rijksmonumenten.

De Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS (hierna: de Kaderregeling) is op dit beleidskader van toepassing. In de Kaderregeling staan de algemene regels die ook in dit geval op de subsidieverstrekking door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van toepassing zijn. Dit beleidskader valt onder het Staatssteunkader voor monumentenzorg, waarvan overeenkomstig de Algemene groepsvrijstellingsverordening aan de Europese Commissie is kennisgegeven (kenmerk SA 40475).

1. Aanleiding

Met ingang van 1 januari 2019 is de Wet fiscale maatregel rijksmonumenten in werking getreden. Met de inwerkingtreding van deze wet is de fiscale aftrek van uitgaven voor rijksmonumentenpanden in de Wet inkomstenbelasting 2001 (hierna: de fiscale aftrek) vervallen. De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft de keuze voor het vervallen van de fiscale aftrek en het structureel toevoegen van de budgettaire middelen aan de begroting van OCW voor de instandhouding van rijksmonumenten toegelicht in de brief aan de Tweede Kamer van 22 juni 2018 (Kamerstukken II 2017/18, 32820, nr. 248).

2. Doel

Ook met het vervallen van de fiscale aftrek blijft monumentenonderhoud onverminderd van belang. Teneinde het monumentenonderhoud met ingang van 2019 te blijven ondersteunen biedt dit beleidskader – dat is gegrond op de Kaderregeling – beleidsregels voor de verstrekking van subsidie voor de instandhouding van rijksmonumenten met een woonfunctie.

3. Doelgroep

De subsidie kan worden aangevraagd door particuliere eigenaren-bewoners (niet bedrijfsmatig) van rijksmonumenten. Onder een *particuliere eigenaar-bewoner* wordt in dit beleidskader verstaan een natuurlijke persoon die zijn hoofdverblijf heeft in een (gedeelte van een) rijksmonument dat zijn eigendom is of ten aanzien waarvan hij een ander zakelijk recht heeft. Wanneer sprake is van een gedeeld zakelijk recht (zoals gedeelde eigendom of een gedeeld appartementsrecht), dan worden die eigenaren of rechthebbenden tezamen als de particuliere eigenaar-bewoner aangemerkt.

Natuurlijk is het ook mogelijk dat een aanvraag wordt gedaan door een bevoegd vertegenwoordiger van één of meer particuliere eigenaren-bewoners. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om een vereniging van eigenaars die een subsidieaanvraag doet namens de verschillende particuliere eigenaren-bewoners die ten aanzien van het betreffende rijksmonument een appartementsrecht hebben. Vanzelfsprekend is hierbij vereist dat de vereniging van eigenaars de betreffende eigenaren-bewoners rechtsgeldig vertegenwoordigt (bijvoorbeeld krachtens een statutaire vertegenwoordigingsbevoegdheid of krachtens een afzonderlijk gegeven machtiging).

4. Uitvoerder

Dit beleidskader wordt uitgevoerd door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (hierna: de uitvoerder). De uitbetaling geschiedt door de Stichting Nationaal Restauratiefonds (hierna: het NRF).

5. Subsidiabele kosten en hoogte subsidie

In aanmerking voor subsidie komen de kosten die door particuliere eigenaren-bewoners zijn gemaakt voor werkzaamheden, maatregelen en voorzieningen ten behoeve van de instandhouding van een rijksmonument met een woonfunctie.

Om te bepalen welke werkzaamheden subsidiabel zijn, wordt aangesloten bij de bijlage van de Subsidieregeling instandhouding monumenten (hierna: Sim), de Leidraad subsidiabele instandhoudingskosten (hierna: de Leidraad). Met andere woorden: enkel de kosten die bij de toepassing van de Sim op basis van de Leidraad subsidiabel zouden zijn, zijn subsidiabel op grond

van dit beleidskader. Hoofdstuk 1.1, onderdeel f, van de Leidraad is hierbij niet van toepassing. In de Leidraad wordt concreet aangegeven welke werkzaamheden subsidiabel zijn. Hierbij geldt als algemeen uitgangspunt dat de werkzaamheden dienen te strekken tot de instandhouding van het rijksmonument en zijn monumentale waarden, dat de werkzaamheden sober en doelmatig en technisch noodzakelijk dienen te zijn, en dat de werkzaamheden gericht dienen te zijn op maximaal behoud van aanwezige monumentale waarden, in het bijzonder historische materialen en constructies. Ook werkzaamheden gericht op het voorkomen van verval of het voorkomen van vervolgschade zijn subsidiabel. Men kan daarbij denken aan schilderwerk, het herstel van voegen, het repareren of vervangen van goten en afvoeren, het vervangen van kapotte dakpannen, of het herstel van scheuren in het buitenpleisterwerk. De kosten van arbeidsuren van de eigenaar of een vrijwilliger zijn niet subsidiabel (zie nader hoofdstuk 1.2, onder 'Zelfwerkzaamheid', en hoofdstuk 1.3, onder 01.04, van de Leidraad).

De subsidie bedraagt 35% van de subsidiabele kosten. Subsidieaanvragen waarbij de subsidiabele kosten lager zijn dan € 1.000,- komen niet voor subsidie in aanmerking. Omdat subsidiabele kosten lager dan € 1.000,- niet voor subsidie in aanmerking komen, kan een subsidie niet minder bedragen dan € 350,-.

Het subsidiepercentage van 35% wordt bij overschrijding van het subsidieplafond naar beneden bijgesteld. Voor subsidieverstreking op grond van dit beleidskader is jaarlijks een bedrag van € 40 miljoen beschikbaar. Indien het beschikbare bedrag in enig jaar niet geheel wordt verstrekt, wordt het resterende bedrag toegevoegd aan het bedrag dat beschikbaar is voor subsidieverstreking in het daaropvolgende jaar.

Wanneer het aantal toe te wijzen subsidieaanvragen zo groot is, dat het subsidieplafond zou worden overschreden, wordt het percentage subsidiabele kosten herrekend om een overschrijding van het subsidieplafond te voorkomen. Deze herrekening voorkomt dat bij overschrijding van het subsidieplafond subsidieaanvragen volledig zouden moeten worden afgewezen; in plaats daarvan wordt voor *alle* aanvragen een lagere subsidie verstrekt. Bijvoorbeeld: indien bij toewijzing van alle subsidieaanvragen een bedrag van € 42 miljoen aan subsidie zou moeten worden verstrekt, wordt het bedrag subsidiepercentage verlaagd van 35% naar (bij benadering) 33%.

Aanvragen komen niet voor subsidie in aanmerking voor zover voor de subsidiabele kosten waarop de aanvraag betrekking heeft, reeds een andere subsidie is verstrekt of voor zover daarvoor reeds een lening van het NRF is ontvangen.

6. Subsidieaanvraag

Aanvragers kunnen een aanvraag indienen in de periode van 1 maart tot en met 30 april, volgend op het kalenderjaar waarin de subsidiabele kosten zijn gemaakt.¹ Aanvragen die worden ingediend buiten de aanvraagperiode worden afgewezen. Om te bepalen in welk jaar de subsidiabele kosten zijn gemaakt, is de factuur bepalend. Uit de factuur moet blijken in welk jaar de werkzaamheden zijn uitgevoerd.

Per jaar kan per particuliere eigenaar-bewoner ten hoogste één aanvraag worden ingediend. Hoewel slechts eenmaal per jaar een aanvraag kan worden gedaan, kunnen in die aanvraag vanzelfsprekend wel kosten worden opgenomen die zijn gemaakt ten behoeve van meerdere werkzaamheden aan het rijksmonument in het jaar voorafgaand aan de aanvraagperiode.

In de subsidieaanvraag dient door de aanvrager aan de hand van stukken te worden aangetoond dat de subsidiabele kosten zijn gemaakt. Hierbij is vereist dat uit de aangeleverde stukken voldoende duidelijk gespecificeerd blijkt welke kosten ten behoeve van welke onderhoudswerkzaamheden zijn gemaakt. De aanvrager kan dit aantonen met gespecificeerde facturen van de werkzaamheden (bijvoorbeeld: facturen van aannemers, schilders, of loodgieters). Een factuur met een generieke omschrijving (bijvoorbeeld een termijnfactuur) is hierbij niet

¹ De eerste aanvraagperiode is derhalve van 1 maart tot en met 30 april 2020.

voldoende. In zo'n geval kan bij de factuur wel een getekende offerte worden gevoegd, die een voldoende gespecificeerde omschrijving van de onderhoudswerkzaamheden bevat.

Bij aanvragen die betrekking hebben op een bedrag van meer dan € 70.000,- aan kosten moet in aanvulling op de voornoemde stukken een adequaat inspectierapport worden gevoegd. Dit aanvullende vereiste geldt ongeacht of van deze kosten bij de beoordeling van de aanvraag ook daadwerkelijk een bedrag van meer dan € 70.000,- als subsidiabel wordt aangemerkt. Het inspectierapport dient een adequate beschrijving te bevatten van de technische of fysieke staat van het rijksmonument voorafgaand aan de werkzaamheden waarvoor subsidie wordt aangevraagd, en mag op het moment van de aanvraag daarom niet ouder zijn dan vier jaar. Het inspectierapport dient ertoe inzicht te krijgen in de toenmalige staat van het monument, en moet inzicht geven in de toenmalige gebreken van het monument en tevens in de oorzaken en mogelijke gevolgen van die gebreken. Daarnaast dient het inspectierapport adviezen te bevatten over de uit te voeren werkzaamheden in volgorde van urgentie en over de termijn van uitvoering. Dit inspectierapport dient te zijn opgesteld door een ter zake deskundige persoon of instantie.

Bij meerdere appartementen in één rijksmonument is het mogelijk dat de werkzaamheden als geheel worden betaald door een vereniging van eigenaars, terwijl iedere afzonderlijke appartementseigenaar in de betaling indirect een aandeel heeft. In zo'n geval is het mogelijk dat de appartementseigenaar zelfstandig een aanvraag doet. Daarbij is het enkel aanleveren van gespecificeerde facturen echter niet voldoende: aan de hand van facturen kunnen immers wel de totale onderhoudskosten worden beoordeeld, maar niet welk aandeel in die kosten voor rekening komt van de individuele appartementseigenaar. De appartementseigenaar dient in zo'n geval naast de facturen een verklaring van de vereniging van eigenaars bij te sluiten waaruit duidelijk blijkt: (i) wat de totale kosten van de onderhoudswerkzaamheden zijn, en (ii) welk aandeel van deze kosten voor zijn rekening komt.

Ten behoeve van het doen van de subsidieaanvraag is een online-portal ingericht, dat is te bereiken via www.cultureelerfgoed.nl. Een aanvraag wordt elektronisch ingediend bij de uitvoerder met gebruikmaking van dit online-portal. Met gebruikmaking van het online-aanvraagformulier geeft de aanvrager aan op welke kosten uit de leidraad zijn aanvraag betrekking heeft.

7. Beoordeling

De uitvoerder beoordeelt of de subsidieaanvraag volledig is (zie nader paragraaf 6). In dit kader beoordeelt de uitvoerder of uit de aanvraag en de bijgesloten stukken voldoende duidelijk blijkt welke subsidiabele kosten zijn gemaakt, en wat de hoogte is van de gemaakte subsidiabele kosten. Daarnaast beoordeelt de uitvoerder – bij aanvragen die betrekking hebben op meer dan € 70.000,- aan kosten – of een inspectierapport is bijgesloten dat voldoet aan de eisen die daaraan in paragraaf 6 zijn gesteld.

In het kader van de beoordeling van de aanvraag kan de uitvoerder nader onderzoek doen naar de aanvraag. De uitvoerder kan bijvoorbeeld bij de aanvrager aanvullende bescheiden opvragen ter nadere ondersteuning van zijn aanvraag, zoals bankafschriften of andere betaalbewijzen, facturen, overeenkomsten, of foto's van vóór en na de verrichting van de werkzaamheden. Het gaat om bescheiden waaruit blijkt dat de werkzaamheden waarop de aanvraag betrekking heeft zijn verricht en aan de hand waarvan kan worden beoordeeld in hoeverre de uitgevoerde werkzaamheden subsidiabel zijn op grond van de Leidraad (zie nader paragraaf 5). De aanvrager dient ervoor te zorgen dat hij over deze documenten en foto's beschikt.

8. Afwijzingsgronden

Een aanvraag voor subsidie wordt afgewezen als niet wordt voldaan aan het bepaalde in dit beleidskader. Aanvragen die worden ingediend buiten de aanvraagperiode worden afgewezen.

9. Verlening, vaststelling en verantwoording

De uitvoerder besluit binnen 13 weken na de sluiting van de aanvraagperiode op een subsidieaanvraag. Indien de aanvraag (al dan niet gedeeltelijk) wordt toegewezen, wordt de subsidie door de uitvoerder in het op de aanvraag te nemen besluit direct en zonder voorafgaande verlening vastgesteld. De subsidie wordt in één keer uitbetaald door het NRF.

10. Caribisch Nederland

Dit beleidskader heeft geen betrekking op Caribisch Nederland.

11. Administratieve lasten

Met de uitvoering van deze regeling zijn administratieve lasten gemoeid voor particuliere eigenaren-bewoners. Onder administratieve lasten wordt verstaan: de kosten om te voldoen aan informatieverplichtingen aan de overheid, voortvloeiend uit wet- en regelgeving van de overheid.

Tot en met 2018 kon een particuliere eigenaar-bewoner de onderhoudskosten van zijn rijksmonument onder voorwaarden aftrekken in zijn aangifte inkomstenbelasting. Deze fiscale aftrek van uitgaven voor monumentenpanden is met ingang van 1 januari 2019 vervallen. De administratieve lasten voor de subsidieaanvraag op basis van dit beleidskader liggen voor particuliere eigenaren-bewoners iets hoger dan bij de vervallen fiscale monumentenaftrek het geval was. De monumentenaftrek was onderdeel van de jaarlijks terugkerende aangifte inkomstenbelasting, terwijl voor de subsidie op grond van dit beleidskader een afzonderlijke aanvraag moet worden ingediend. Daarbij komt dat particuliere eigenaren-bewoners – anders dan bij de fiscale monumentenaftrek – bij hun subsidieaanvraag ook direct stukken moeten aanleveren waaruit blijkt dat de subsidiabele kosten daadwerkelijk zijn gemaakt (zie nader onder 6).

De bijkomende administratieve lasten voor particuliere eigenaren-bewoners die minder dan € 70.000 aan kosten opvoeren zijn echter relatief gering. Naar verwachting zal een particuliere eigenaar-bewoner ongeveer één uur nodig hebben voor het aanvragen van subsidie op grond van dit beleidskader. Het gaat hierbij primair om het invullen van het online-aanvraagformulier, maar ook om het eventueel op verzoek aanleveren van aanvullende documenten ter nadere ondersteuning van de aanvraag. Uitgaande van een verwacht aantal aanvragen van 10.000 per kalenderjaar bedragen de totale administratieve lasten per kalenderjaar $10.000 \times € 15$ (uurtarief) $\times 1$ (uur) = € 150.000.

De administratieve lasten voor particuliere eigenaren-bewoners die meer dan € 70.000 aan kosten opvoeren zijn iets hoger. In het geval een particuliere eigenaar-bewoner nog geen inspectierapport heeft, dient hij of zij dat rapport op te laten stellen. Dit zal naar verwachting ongeveer vijf uur tijd kosten. Het gaat hierbij primair om de opdrachtverlening (offertes opvragen, opdracht geven). Het gaat niet om het daadwerkelijk opstellen van het rapport zelf door een ter zake deskundige persoon of instantie. Uitgaande van een verwacht aantal aanvragen van 250 per kalenderjaar bedragen de totale administratieve lasten per kalenderjaar $250 \times € 15$ (uurtarief) $\times 5$ (uur) = € 18.750.

12. Uitvoeringstoets

De uitvoerder heeft dit beleidskader als uitvoerbaar beoordeeld.